

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 196/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

410/2010. (IX. 8.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2010. május 10-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2010. szeptember 8-án tartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2010. május 8-án fogantatosított rendőri intézkedések (igazoltatás, előállítás) és kényszerítő eszköz alkalmazások (testi kényszer, bilincs) miatt 2010. május 10-én elektronikus úton nyújtotta be panaszát a Testülethez. A panaszos beadványát 2010. május 27-én megerősítette, illetve 2010. június 9-én további információkkal kiegészítette.

I.

A panaszbeadvány és annak kiegészítései szerint 2010. május 8-án a panaszos baráti társasággal vett részt a b.-i utcabálon. A rendezvényről hazafelé indultak, mikor a panaszos az egyik barátjával lemaradt a többiektől egy gyengén kivilágított mellékutcában. A kezükben maradt söröspoharat nem akarták magukkal vinni, ezért ledobták a járda mellé, de a sötétben nem vették észre, hogy az üvegek a köre estek, és összetörték. A hátuk mögött megláttak egy világos felsőruházatot viselő személyt, aki határozottan feléjük indult. A panaszos és barátja úgy gondolta, hogy az illető

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

gyanúsán viselkedik, ezért szaladni kezdtek. Az ismeretlen férfi utolérte a panaszoszt, elgáncsolta, amitől ő a földre zuhant. A panaszos nagyon megijedt, és akkor még nem tudta, hogy az illető rendőr: a férfi ugyanis nem szólította fel őt megállásra, nem közölte rendőr jellegét, nem volt látható azonosító jelzés a ruháján. A panaszos – állítása szerint – amennyiben tudta volna, hogy az illető rendőr, mindketten megállnak és igazolják magukat, így azonban azt hitték, hogy egy kötekedő ittas ember, aki bántalmazni akarja őket az összetört poharak miatt.

Esését követően a panaszos folytatta a menekülést. A tömegben később már egy egyenruhás rendőr tartóztatta fel a panaszoszt, és akkor jött rá, hogy az őt üldöző személy is rendőr.

A panaszos beadványában sérelmezte, hogy egyik rendőr sem azonosította magát, nem közölte az intézkedés tényét és célját. A két rendőr földre taszította a panaszoszt, arra irányuló előzetes figyelmeztetés nélkül karjait hátra helyzetbe bilincseltek, majd pedig a járőrautóhoz lökdösték. A bilincs kb. 20-30 percig, a rendőrkapitányságra való megérkezésig volt a panaszoson. A kényszerítő eszköz nem okozott neki komolyabb sérülést, azonban a gáncsolás miatt hámphorzoslások sérülése keletkezett.

A panaszos előadta, hogy már feltartóztatása során sem tanúsított ellenállást, együttműködött a rendőrökkel, és beismerte, hogy hibát követett el azzal, hogy elfutott. Ennek ellenére úgy bántak vele, mint egy körözött bűnözővel. Lábai a járőrautó mellett hátulról durván terpeszbe rugdosták, az egyik rendőr hátulról ok nélkül beletérdelt combjába, majd egy ütést kapott hátulról a fejére, ami miatt beleverte fejét az autó karosszériájába és ajka felrepedt. Kiürítették a panaszos zsebeit, elvették a mobiltelefonját, pénztárcáját és kabátját.

A rendőrök durván beszéltek a panaszoszal („Kelltek ez köcsöggyerek?”, „Idejössz szórakozni?”) és hallhatóan jól szórakoztak az eseményeken. Ezt követően megbilincselve a rendőrségi gépkocsiba ültették, és elindultak a kapitányságra. A panaszos beszállítása során a rendőrségi gépkocsiban ismét elismerte, hogy hibát követett el, és „jogi tanulmányaira alapozva” felmérte, hogy helytelenül cselekedett. Erre a világos felsőruházatot viselő rendőr fenyegető hangsúllyal megkérdezte tőle, hogy „csak nem jogász?” A panaszos kérdéssel válaszolt: „Ha igen, ez mit jelent az esettel kapcsolatban?” A rendőr lekezelően beszélt: „Utálom a jogászokat”. A panaszos ezek után nem merte elmondani, hogy jogot tanul, mert tartott attól, hogy folytatódik „verbálisan és fizikailag is” a bántalmazása. Sérülései ellenére pedig orvosi segítséget sem kért, mert tartott a rendőrök további durva magatartásától.

A rendőrkapitányságra érve először a panaszosnak a folyosón a fallal szemben kellett állnia, ott levették róla a bilincset, majd pedig egy újabb motozást követően fogdába zárták, ahol kb. egy órán keresztül várakoznia kellett, amely idő alatt nem történt semmi, kihallgatására sem került sor. Később megjelent a világos felsőruházatot viselő rendőr egy papírral és egy tollal, hogy a panaszos írja le adatait (név, cím, születési idő, anyja neve). Újabb várakozást követően ismét megjelent ugyanaz a rendőr a

fogdában és egy nyomtatványt íratott alá vele, amit azonban nem vehetett kézbe és azt nem olvashatta végig. Az adott helyzetben és tartva a további bántalmazástól azt a panaszos nem is merete kérni. A nyomtatvány aláírása után ugyanez a rendőr közölte vele, hogy 20.000 forintra büntetik szemetelés miatt, amit 30 napon belül kell befizetnie, és továbbra is durva hangnemben beszélt a panaszossal („örüljön, hogy ennyivel megúsza, mert az ilyeneket fel szoktam rúgni”).

A panaszos, mivel fenyegetve érezte magát, és soha nem került összeütközésbe a törvénnyel, nem tudta, hogy nem köteles a helyszíni bírságot elfogadni és hogy kifogással élhet a rendőrség pénzbírságot kiszabó határozatával szemben. A panaszos azonban, tartva a további atrocitástól, nem mert volna kifogással élni. Egyértelművé vált számára ugyanis, hogy a világos felsőruházatú rendőr „elégítelt akart venni rajta, feltehetően egy aznapi, korábbi sérelme miatt, ugyanis többször megjegyezte, hogy »rossz napja van«”.

Ezt követően a panaszost elengedték, visszakapta személyes tárgyait, és már a rendőrkapitányság épületén kívül volt, amikor észrevette, hogy mobiltelefonja megsérült. Sem a rendőrségre való megérkezésekor, sem szabadon bocsátásakor nem közölték vele, hogy miért kellett annyi ideig a fogdában várakoznia.

A panaszos nem tudta értesíteni családját – mobiltelefonja elvétele miatt –, és a rendőrség sem értesítette hozzátartozóit. Állítása szerint panaszjogáról egyik intézkedő rendőr sem oktatta ki (a Testület működéséről a panaszos az édesapjától értesült); az előállítás okáról nem tájékoztatták, az előállítás időtartamáról szóló igazolást és az előállító helyiségben történő elhelyezésével kapcsolatban a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást a panaszos nem kapta meg; továbbá letéti tárgyairól nem kapott igazolást.

A panaszos álláspontja szerint a kiszabott helyszíni bírság mértéke nem állt arányban az elkövetett vétséggel. Vele szemben egyből a maximális összeget rótták ki, annak ellenére, hogy a panaszos büntetlen előéletű, törvénytisztelő állampolgár, aki elsőéves egyetemista, nem rendelkezik önálló jövedelemmel. Ezekre tekintettel a bírság mérséklését kérte. Véleménye szerint továbbá a rendőri intézkedés mértéke sem állt arányban az általa elkövetett cselekménnyel, mivel védekezésre képtelen volt, amikor őt fizikailag bántalmazták, megsértve azzal emberi méltóságát. A panaszos beadványában ugyanakkor megjegyezte, hogy mielőtt beszállították a rendőrkapitányságra, a világos felsőruházatú rendőrnek az egyik kollegája javasolta, hogy a panaszost egy szóbeli figyelmeztetéssel engedjék el, ami azonban nem történt meg. Számára ez a körülmény is azt bizonyította, hogy a civil rendőr személyes ügyet csinált az esetből.

A panaszos beadványában előadta, hogy a panaszolt intézkedésnek egy szemtanúja volt, a barátja, akivel a többiektől lemaradtak. Amikor a világos felsőruházatú személyt meglátták, különböző irányba futottak el, majd mindkettőjüket ugyanabba a rendőrségi gépkocsiba ültették. A panaszos barátját is bevitték a rendőrségre és a

panaszossal egy fogdába zárták. A panaszos barátját szintén 20.000 forintra büntették – a személyi igazolvány hiánya miatt. A panaszos közölte barátjával, hogy panaszt fog tenni, azonban a barátját annyira megviselték a történetek, hogy nem kívánt panasszal élni, és kifejezetten kérte, hogy nevét és címét a panaszos ne említse meg a panasz eljárás során.

A panaszos a fentiek alapján kérte a Testülettől panaszának érdemi vizsgálatát, azzal a tájékoztatással, hogy néhány nappal korábban a rendőrségen is panasszal élt. A Testület előtti panasz eljárás ideje alatt a B.-i Rendőrkapitányság a panaszt első fokon elutasította, amely ellen a panaszos fellebbezéssel élt.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésekkel kapcsolatban, valamint megkérte az azokkal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját.

1) A Pest Megyei Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: PMRFK) Ellenőrzési Szolgálat vezetőjének tájékoztató levele szerint a panaszossal szemben a B.-i Rendőrkapitányság Közlekedésrendészeti Osztályának egy r. főörzsőrmester munkatársa intézkedett.

A rendőri intézkedés oka és célja az volt, hogy a panaszos szabálysértést követett el, ami miatt a rendőr intézkedés alá akarta vonni, azonban a panaszos elszaladt, „bízva abban, hogy az utcabálon jelen lévő tömegben el tud tűnni”.

A panaszos előállításával kapcsolatban a tájékoztató levél azt tartalmazza, hogy annak oka a személyazonosság hitelt érdemlő módon történő megállapítása volt. A panaszos előállítása 22 óra 30 perctől 23 óra 15 percig tartott. 22 óra 50 perckor érkeztek be a rendőrök a panaszossal a rendőrkapitányságra; az előállító helyiségben (nem a panasz szerinti fogdában) pedig 25 percet töltött a panaszos. Az előállítás időtartama alatt a panaszos kihallgatására nem volt szükség, ezért semmilyen eljárási cselekmény foganatosítására nem került sor, csupán a személyazonosító adatok kerültek megállapításra, az intézkedő rendőr helyszíni bírságot szabott ki, majd a panaszost szabadon bocsátották.

A panaszossal szemben szabálysértési eljárás nem indult, mivel vele szemben helyszíni bírság kiszabására került sor.

A szolgálatvezető tájékoztatása szerint a szolgálati fellépés módja arányos volt azzal, hogy „egy sörös üveget szándékosan földhöz vágó, ittas fiatal férfi a rendőrt meglátva futásnak eredt, és egy 100-150 méteres utcában végig szaladva, a tömeg felé szaladt, hátha kivonja magát az intézkedés alól. A rendőrt intézkedési kötelezettség terheli, így természetesen utána fog futni, és meg fogja tenni a szükséges intézkedést. Ebben az

esetben olyan rendőr észlelte a szabálysértést, aki bír futni, és utolérte a panaszost, és ekkor még mindig nem tudhatjuk, pontosan miért is futott el az illető egy másik társával együtt”.

A tájékoztató levél szerint a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 20. §-ának (2) bekezdésében írt tájékoztatást a panaszos azért az előállítás követően kapta meg, mivel a menekülést követően elsődleges volt a feltartóztatása, ruházatának átvizsgálása, további szökésének megakadályozása és előállítása. A rendőrkapitányság épületében közölte az ügyeletes tiszt a panaszos előállításának okát: azt, hogy egy sörösüveget összetört, amivel szabálysértést követett el, és személyazonosságát meg kellett állapítani.

A kényszerítő eszköz alkalmazásával összefüggésben a szolgálatvezető az alábbiakat közölte. Bilincs alkalmazására az Rtv. 48. §-ának c) pontja alapján, a további szökés megakadályozása érdekében 22 óra 30 perctől 22 óra 50 percig került sor – a feltartóztatástól a B.-i Rendőrkapitányságra érkezésig. A bilincselést az indokolta, hogy a panaszos hosszan futott a rendőrök előtt, annak alkalmazását utóbb indokoltak, jogszerűnek és arányosnak ítélték. „Bilincset a rendőrségi gépkocsiban történő szállításkor a rendőrök az előállítottakkal szemben mindig alkalmaznak.”

A tájékoztatás szerint a panaszostól elvett tárgyról átvételi elismervény nem készült, mert „a rendőr a helyszínen nem ír ilyet, hiszen végig együtt van az elvett tárgy tulajdonosával”. Amennyiben az előállítottat előállító helyiségben helyezik el, csak azt követően készül jegyzőkönyv. Ugyanakkor a személyazonosság megállapítása céljából előállított személyeket a rendőrkapitányságon nem szokták az előállító helyiségben elhelyezni, hiszen a nyilvántartásokból megtudhatók a szükséges adatok, és amennyiben további eljárási cselekményre nincs szükség, szabadon bocsátják az illetőt, így végig az elvett tárgyai felügyeletében van, ezért nem készül letéti jegyzőkönyv. A szolgálatvezető szerint ez eredetileg a panaszos esetében is így történt volna, azonban az összes járőr csoportos verekedés miatt sürgős küldésre vonult, ezért a befogadó mozzanatok megszakadtak, az ügyeletes tiszt pedig – a többi szolgálati feladata mellett – elmulasztotta a letéti jegyzőkönyvet kitölteni. A mulasztás miatt a szolgálatvezető utóbb szóban elmarasztalta az ügyeletes tisztet.

A panaszos azért került elhelyezésre az előállító helyiségbe (annak ellenére, hogy ilyenkor nem így szoktak eljárni), mert rajta kívül még három előállított volt éppen a rendőrség épületében, és „nem volt az ügyeletesen kívül olyan személy, aki ennyi emberre tudott volna figyelni az ügyeleti folyosón”.

A mobiltelefon elvételére nem a panaszossal szembeni egyedi döntés alapján került sor, hanem azt minden esetben alkalmazzák, mivel már az intézkedés kezdetén az előállítottól minden olyan tárgyat el kell venni, amit az érintett nem tarthat magánál. Az intézkedés jogszabályi háttere a 19/1996. ORFK utasítás 35. pontjának b) alpontja volt. A panaszos mobiltelefonja „végig a folyosó székén volt elhelyezve, ahhoz senki

nem nyúlt, hiszen senkinek nem érdeke. A telefonját ugyanabban az állapotban kapta vissza.”

A panaszos mint előállított jogairól és kötelezettségeiről, illetve panaszjogáról történő tájékoztatás megtörténteire irányuló kérdésre a szolgálatvezető levele azt tartalmazza, miszerint „az előállítottak jogai és kötelezettségei[ről szóló tájékoztató] kinyomtatott formában az előállító helyiség ajtaján kívülről és a helyiségben ki van függesztve, így azt elolvasva mindenki megismerheti. Az ügyeletes, elmondása szerint, szóban tájékoztatta a panaszost arról, hogy a panasztételre vonatkozó lehetőségek a megjelölt helyen vannak kifüggesztve.”

Fogvatartása során a panaszos nem kért senkit kiértékelni, és az arra vonatkozó nyilatkozatot nem írta alá. Az előállítás okát a rendőrök elmondták, és azt is, hogy az adatok egyeztetését követően a panaszost szabadon bocsátják. A panaszos az előállítás időtartamáról szóló igazolást nem kérte. A panaszos orvosi vizsgálatára nem volt szükség, „hiszen az előállított személy nem jelzett semmilyen sérülést, vagy bántalmazást”, illetve az ügyeletes tiszt sem észlelt semmilyen sérülést.

A szolgálatvezető a panaszossal szemben intézkedő rendőrök viselkedéséről úgy nyilatkozott, hogy „normál hangnemben beszéltek, úgy, ahogy bárki mással, akivel szemben előállítást foganatosítanak. Nem történt semmilyen atrocitás, nem bántalmazták” a panaszost. A r. főhadnagy ügyeletes tiszt elmondása szerint „a panaszossal senki nem beszélt megalázóan”. Abban a kérdésben pedig, hogy a panaszos nem ismerte fel a rendőrt, a tájékoztatás azt tartalmazza, hogy arról „igazán nem is lehet túl sokat mondani, hiszen a rendőrt az egyenruhája és azonosító jelvénye igazolja, mely jelen esetben kiegészül azzal, hogy a kolléga motoros járőr ruházatban volt, mely még feltűnőbb”.

A tájékoztató levél tartalmazza továbbá azt az információt, hogy a panaszos a B.-i Rendőrkapitányságra is benyújtotta panaszlevelét, amit – tekintettel arra, hogy a Testülethez tett panaszról a rendőrkapitánynak abban az időpontban nem volt tudomása – határozattal elutasított.

2) Az előállítás végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a B.-i Rendőrkapitányság r. főtörzsőrmestere a B. település, K. utcában észlelte, hogy a panaszos eldob egy sörösüveget, majd pedig futni kezdett. A rendőr felszólította, hogy álljon meg, a panaszos azonban a felszólítást figyelmen kívül hagyva tovább futott, ezért a rendőr utána futott és kb. 300 méter múlva intézkedés alá vonta, szökése megakadályozása érdekében pedig vele szemben bilincset alkalmazott. Kérdésre a panaszos közölte, hogy nincs nála semmilyen, személyazonosság igazolására alkalmas okmány, ezért a r. főtörzsőrmester előállította őt a B.-i Rendőrkapitányságra. A rendőr az elkövetett szabálysértés miatt helyszíni bírságot alkalmazott a panaszossal szemben, és személyazonosságának megállapítása után szabadon bocsátotta.

A rendőri jelentés szerint a r. főőrzsőrmester a panaszost az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés 1. fordulata alapján igazoltatta, a 31. § (1) bekezdése alapján átvizsgálta. A Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés a) pontja alapján – magát hitelt érdemlően igazolni képtelen személy – előállítására került alkalmazásra.

A panaszossal szemben az Rtv. 48. §-ának c) pontja alapján (szökés megakadályozása érdekében) 22 óra 30 perctől 22 óra 50 percig bilincselés alkalmazására került sor. A jelentés szerint a kényszerítő eszköz alkalmazására való figyelmeztetés megtörtént, továbbá a bilincs alkalmazása során a panaszosnak sérülése és anyagi kára nem keletkezett. A dokumentum szerint a panaszos az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése alapján hozzátartozója kiértesítését nem kérte.

A jelentés tartalmazza továbbá, hogy az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján az előállítás okáról szóló tájékoztató, az előállításáról szóló igazolás kiadásra került és a panaszos az előállító helyiségben történő elhelyezésével kapcsolatban a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatót megkapta. Az előállítás oka 2010. május 8-án 23 óra 15 perckor megszűnt, akkor a panaszos szabadon bocsátása megtörtént.

3) Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás alapján az igazoltatás, az átvizsgálás és az előállítás jogszerű és szakszerű; a kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerű, szakszerű és arányos volt.

4) A panaszossal szemben intézkedő rendőrök a Testület felvilágosítás-kérése alapján jelentést készítettek, amelyek az alábbi releváns információkat tartalmazzák.

a) A panaszost előállító egyik r. főőrzsőrmester, aki a B.-i Rendőrkapitányság Közlekedésrendészeti Osztályának beosztottja – és a panaszost elfogta – jelentésében úgy nyilatkozott, hogy 2010. május 8-án 14 órától május 9-én 0 óráig rendezvénybiztosítási feladatot látott el a B. település, Sz. úton tartott rendezvényen. Szolgálat ellátása során egyedül tartózkodott a K. utcában, amikor is arra lett figyelmes, hogy két személy gyalogol a K. utca irányából a Sz. út irányába a K. utcában. A személyek hangosan beszélgettek és nevettek, majd egyikük a kezében lévő italos üveget vagy poharat „látható szándékossággal” a földre dobta, ami összetört. Ekkor a r. főőrzsőrmester hangosan felszólította a személyeket, hogy álljanak meg, mivel intézkedés alá akarta vonni őket rendbontó magatartásuk miatt. A rendőr felszólítása után mindkét személy futni kezdett: a panaszos öfelé, a másik személy pedig a Kossuth utca irányába. A rendőr a panaszost ismételtlen megállásra szólította fel, aminek azonban nem tett eleget, hanem megpróbált a rendőr mellett elfutni. Ekkor a rendőr a panaszos elé lépett, ami miatt a panaszos a földre esett, majd felállt és a CBA áruház parkolója felé futott. A rendőr utána futott és futás közben többször megállásra szólította fel, aminek a panaszos ismételtlen nem tett eleget, hanem a rendezvényen résztvevő tömegbe futott, aminek közepén sikerült őt feltartóztatni. A rendőr szökésének megakadályozása érdekében vele szemben bilincset alkalmazott.

Ezt követően a helyszínre érkezett másik r. főtörzsőrmesterrel közösen a szolgálati gépkocsinhoz kísérték a panaszost, és vele szemben ruházat átvizsgálást hajtottak végre. A ruházatátvizsgálás és a bilincselés során a panaszost – annak állításával ellentétben – nem ütötték és rúgták meg, vele szemben testi kényszer sem került alkalmazásra „láthatóan sokkal gyengébb fizikuma és látható ittassága miatt”. A panaszos által említett sérülések a helyszínen nem voltak láthatóak, ellenkező esetben orvosi ellátásáról intézkedtek volna.

A rendőr a panaszost felszólította személyazonosságának igazolására, aminek azonban nem tudott eleget tenni, mivel nem volt nála semmilyen személyazonosság igazolására alkalmas okmány. Ekkor a rendőr közölte vele, hogy előállítja a B.-i Rendőrkapitányságra, személyazonosságának megállapítása céljából.

Megtörtént a panaszos előállítása, amely ellen nem élt panasszal sem a r. főtörzsőrmester, sem pedig az ügyeletes tiszt felé. A panaszos a r. főtörzsőrmester kérdésére elmondta, hogy „hülyeséget csináltam, nem kellett volna egy rendőr elől elfutnom.” A rendőr nyilatkozta a panaszost adataira vonatkozóan, és lekérte adatait az országos nyilvántartóban.

Ezt követően a r. főtörzsőrmester kiállított a panaszos részére egy 20.000 forintról szóló helyszíni bírságot, az általa elkövetett köztisztasági szabálysértés miatt, mivel a helyszínen és a rendőrkapitányság épületében is több alkalommal elismerte az általa elkövetett szabálysértést. A jelentés szerint a bírságot „bármilyen fizikai, vagy pszichikai kényszer nélkül írta alá” a panaszos, aminek tanúja volt az épületben tartózkodó rendőri állomány.

A r. főtörzsőrmester tájékoztatta a panaszost arról, hogy az általa elkövetett szabálysértés miatt más szankciót – figyelmeztetést – alkalmazott volna, „ha az üveg összetörése után felszólításra megáll, és nem próbálja kivonni magát a rendőri intézkedés és a rá nézve nyilvánvalóan hátrányos szankció alól”. A rendőr szerint valószínűleg az a panaszosi állítás, hogy őt az intézkedés során bármilyen fizikai vagy pszichikai atrocitás érte – vele szemben a kényszerítő eszközök közül csak bilincs került alkalmazásra, ami azonban sérülést nem okozott és „magatartása miatt” azt a rendőr indokoltnak találta.

A r. főtörzsőrmester jelentése szerint a panaszossal szemben az intézkedés kezdetétől a szabadon bocsátásáig mind ő, mind pedig járőrtársa „korrekt, nyugodt hangon” beszélt. A panaszos pedig „egyetlen alkalommal sem tagadta, hogy tisztában volt vele, hogy egy egyenruhás, jelvényt szabályszerűen viselő, szolgálatban lévő rendőr intézkedése alól akarja magát kivonni, valamint azt sem említette, hogy ő attól való félelmében futott el, hogy egy ittas személy akar belekötni, továbbá az sem lehet valószínű állítás, hogy ő csak a járőrtárs szolgálati egyenruháját ismerte fel rendőr egyenruhaként”. A r. főtörzsőrmester ugyanis az intézkedés során motoros járőr egyenruhát viselt, ami speciális szolgálati rendeltetése miatt fényvisszaverő csíkokkal ellátott, valamint az elején és a hátán is fényvisszaverő anyagból készült nagy betűkkel

kiírt, jól olvasható „RENDŐRSÉG” és „POLICE” felirat található, valamint „civil állampolgár nem visel fehér övön kényszerítő eszközöket, szolgálati fegyvert és rádiót”.

A rendőri jelentés szerint továbbá a panaszos a mobiltelefonját abban az állapotban kapta vissza, amelyben az intézkedés során végrehajtott ruházatátvizsgálás során tőle azt a rendőr elvette. Ezt az állítást támasztja alá álláspontja szerint az is, hogy az intézkedés végén sem felé, sem pedig az ügyeletes tiszt felé a panaszos nem jelzett olyan jellegű panaszt, hogy telefonja megsérült volna azon idő alatt, amíg nem volt a birtokában.

A panaszos az előállítás során nem kívánt nyilatkozni arról, hogy értesítsenek-e valakit, a nyilatkozatot sem írta alá.

A rendőr úgy nyilatkozott, hogy a panaszos „mint jogász hallgató, egy jogban nem jártas állampolgárhoz képest még inkább tudhatja, hogy a helyszíni bírság aláírásával elismerte az általa elkövetett szabálysértést”, ha nem így tett volna, ellene szabálysértési feljelentéssel élt volna. Tekintettel arra, hogy a panaszos „rendbontó magatartása miatti felelősség alól ki akarta vonni magát”, a r. főörzsőrmester indokoltnak tartotta a helyszíni bírság maximumát kiszabni rá, amit közölt is vele, valamint kioktatta arra vonatkozólag, hogy „akkor számíthat enyhébb szankció alkalmazására, amennyiben a jövőben együttműködik a vele szemben szabálysértés elkövetése miatt intézkedő rendőrrel”, véleménye szerint ugyanis ezt hívják „differenciált intézkedésnek”.

b) A panaszossal szemben intézkedő másik r. főörzsőrmester, aki szintén a B.-i Rendőrkapitányság Közlekedésrendészeti Osztályának beosztottja, jelentésében úgy nyilatkozott, hogy 2010. május 8-án 16 órától május 9-én 2 óráig szintén rendezvénybiztosítási feladatot látott el a B. település, Sz. úton tartott rendezvényen. Szolgálat ellátása során a K. utca és Sz. út kereszteződésében a körforgalomnál tartózkodott, amikor felfigyelt arra, hogy az állásfoglalás II. rész 4) a) pontjában említett r. főörzsőrmester egy fiatal férfi (a panaszos) után fut, és többször megállásra szólítja föl. Ezt látva, a panaszos, illetve a kollégája után futott a Sz. úton elhelyezett fellépő sátor irányába. Amikor látta, hogy kollégája utoléri a panaszost, akkora ért oda hozzájuk ő is. Az intézkedést a helyszínre érkezéséig végig szemmel kísérte, megítélése szerint kollégája fellépése határozott volt és jogszerű. A bilincselés megkezdésénél a rendőr távolabb tartózkodott, és a zene is szólt, ezért nem tud arról nyilatkozni, hogy történt-e annak alkalmazására előzetes figyelmeztetés, ugyanakkor a bilincselés végrehajtásában, és az elfogott panaszos szolgálati gépkocsijához kísérésében, valamint ruházatának átvizsgálásában már segédkezett. A panaszost kollégája állította elő, ő az intézkedésben tovább nem vett részt.

c) A panaszossal szembeni rendőri intézkedés időpontjában ügyeletes tiszti feladatot ellátó r. főhadnagy – a Testület további felvilágosítás-kérése alapján – jelentést tett a panaszos előállításával kapcsolatban a B.-i Rendőrkapitányság vezetőjének. A jelentés

és a hozzá kapcsolódó fényképfelvételek szerint a rendőrkapitányság előállító helyiségénél – annak falán és ajtaján kívülről – az előállítottak jogairól és kötelezettségeiről, illetőleg a jogorvoslatról szóló tájékoztatók megtalálhatók. A jogorvoslati lehetőségekről szóló tájékoztatón – egyéb más fórumok mellett – a Testület elérhetőségei is szerepelnek. A r. főhadnagy a panaszos előállításról szóló igazolás másolata tekintetében azt nyilatkozta, hogy annak másolati példányát nem tudja csatolni, mivel azt „adminisztrációs hiba miatt az előállításról készült jelentés mellől” elveszítette. Az igazolást „valószínűleg az előállított nem kérte”, és a rendőr „a kiállított igazolást a szolgálat ellátás során nem tűzte a keletkezett anyaghoz.”

5) Az előállított személynek a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 18. § (1) bekezdésben és 33. § (4) bekezdésben biztosított jogainak tárgyában készült nyilatkozat szerint a panaszos senkit sem akart értesíteni. A nyilatkozat sablonszövege szerint „az előállítás időtartamáról az előállított személy részére igazolást kell kiállítani. Az intézkedés alá vont személy az igazolást átvette.”; továbbá az előállított jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről szóló tájékoztatót megkapta”. A nyilatkozatot a panaszos nem írta alá.

6) A panaszosnak a rendőrségi intézkedéssel szembeni panaszát a B.-i Rendőrkapitányság vezetője 2010. május 25-én kelt határozatával elutasította. A határozat kizárólag az állásfoglalás II. részének 3) pontjában ismertetett rendőri jelentésben foglaltakat tartalmazza, tanúkihallgatások, egyéb bizonyítási eszközök beszerzése a határozatból nem tűnik ki. A kapitányságvezető a panasz kivizsgálása során azt a megállapítást tette, hogy a rendőri intézkedés szakszerű és jogszerű volt, a jogszabályokban előírt módon zajlott le.

7) A panaszos a törvényes határidőn belül fellebbezéssel élt a határozattal szemben, amelyet tájékoztatásként a Testülethez is megküldött. A fellebbezésben a panaszos cáfolta, hogy az utcában tartózkodó r. főtörzsőrmester (akinek nevét a panaszos csak a rendőrkapitány panaszt elutasító határozatából ismerte meg) hangosan felszólította őt a megállásra, mert intézkedés alá akarta vonni. A panaszos szerint nem történt rendőri felszólítás sem a menekülés előtt, sem aközben, azért is kezdett el futni, és nem állt meg, mivel nem volt tisztában azzal, hogy a felé közelítő személy rendőr. Az őt „üldöző” világos felsőruházatú személy rendőri jellegének felismerésével kapcsolatban előadta, hogy mivel gyengén megvilágított mellékutcában tartózkodott, a rendőrkapitány határozatában írt fényvisszaverő feliratokat sem láthatta, illetve abból a távolságból, ahonnan megpillantotta az illetőt, az övéen viselt tárgyakat sem lehetett látni, ami „esélytelenné tette, hogy olyan távolságból felismerhető legyen, hogy az illető rendőr”.

A panaszos a szolgálati fellépés módja, a ruházat átvizsgálás, a bilincselés, valamint a rendőr hangneme és bánásmódja tekintetében megismételte a panaszbeadványában írtakat. Továbbra is fenntartotta fellebbezésében azt, hogy egyik intézkedő rendőr részéről sem történt a jogorvoslati jogra való kioktatás, illetve, hogy az előállítás időtartama alatt feleslegesen várakoztatták. A rendőrségen vele aláíratott nyomtatványt nem olvashatta végig, csak annyit közöltek vele, hogy 30 napja van befizetni, és

„örülhet, hogy ennyivel megúsza”. Az előállítás okáról szóló tájékoztatóval, az előállítás időtartamáról szóló igazolással és az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatással összefüggésben fenntartotta, hogy azokat nem kapta meg, illetve meg sem kérte a rendőrök tőle, hogy kívánja-e valamely hozzátartozóját értesíteni. Telefonja elvétele és kikapcsoltatása azt bizonyította, hogy erre nem kaphat lehetőséget, külön pedig nem merete ezt megkérdezni, tartva a további bántalmazástól.

A panaszos mobiltelefonjának sérülésével kapcsolatban szintén megismételte, hogy azt a rendőrség épületén kívül vette észre, de azért nem ment vissza, mert a rendőrök eljárása miatt úgy érezte, hogy emiatt nem kap „jogorvoslatot”. A panaszos végül előadta, hogy – a rendőrség állításával szemben – nem volt ittas állapotban, a b.-i rendezvényen csupán egy korsó sört fogyasztott, illetve magatartása sem támasztotta alá, hogy ittas lett volna.

III.

A Testület, tekintettel arra, hogy a panasz benyújtásának időpontjában a rendőrség előtt folyó panaszeljáráásban meg nem született jogerős döntés, érdemben foglalkozott a panasszal.

A panaszos beadványa és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott rendőrségi dokumentumok alapján vizsgálat tárgyává tette a rendőrök szolgálati fellépésének körülményeit; a panaszos igazoltatásának, átvizsgálásának, előállításának jogszerűségét és indokoltságát, az előállítás egyes körülményeit; a kényszerítő eszközök alkalmazásának jogszerűségét és arányosságát; továbbá a jogorvoslati jogról való kioktatást, valamint az intézkedő rendőr hangnemét.

A rendőri intézkedések és kényszerítő eszköz alkalmazások érintették a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. §-ának (1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz, a 13. §-ának (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz, az 59. §-ának (1) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez, az 55. §-ának (1) bekezdésében biztosított személyes szabadsághoz és személyi integritáshoz, az 54. §-ának (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz, az 57. §-ának (5) bekezdése szerinti jogorvoslathoz és a 70/D. §-ának szerinti testi épséghez való jogát.

1) A panaszos sérelmezte beadványában, hogy a rendőrök az intézkedés előtt nem tettek eleget azonosításra vonatkozó kötelezettségüknek, és nem közölték az intézkedés tényét és célját. A Testület ezzel összefüggésben az alábbiakat állapította meg.

Az Rtv. 20. §-a tartalmazza a rendőri intézkedés során a rendőr azonosítására vonatkozó rendelkezéseket, amelynek az a célja, hogy a rendőri intézkedések,

eljárások során minden esetben kétséget kizáróan azonosítani lehessen az eljáró rendőrt. Ennek ugyanakkor nem lehet olyan hatása, hogy az intézkedést akadályozza.

Az Rtv. 20. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrt intézkedése során vagy az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (pl. azonnali beavatkozás, fellépés szükséges), ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

A szolgálati fellépés módját Szolgálati Szabályzat 4. §-a részletezi. Annak (1) és (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedést – ha annak eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja, kivéve, ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (ez esetben azt az intézkedést követően kell megtenni).

A rendőrségi dokumentumok egybevetésével a Testület megállapította, hogy a rendőrök az intézkedés kezdetén nem közölték – nem is közölhették, mivel egyik rendőr a panaszos után futott, másikkal pedig kettőjük után – szóban nevüket, azonosító számukat, illetőleg az intézkedés tényét és célját. Jelen esetben az idézett jogszabályhelyek szerinti kivételt képező szituáció forgott fenn: a panaszos elfutott a rendőr elől, ezért az intézkedés eredményességét veszélyeztette volna az azonosításra vonatkozó kötelezettség azonnali teljesítése. A Testület elfogadta a rendőrség azon érvelését, hogy elsődleges volt a panaszos feltartóztatása, ruházatának átvizsgálása, további szökésének megakadályozása és előállítása, ugyanakkor a rendőrkapitányság épületében az ügyeletes tiszt már közölte a panaszossal előállításának okát (a szabálysértés elkövetését és személyazonosságának megállapítását).

A rendőrök ruházatával kapcsolatban a Testület – elfogadva az elsőként intézkedő r. főtörzsőrmester nyilatkozatát – megállapította, hogy a rendőri jelleg megfelelő volt, a panaszos oldalán jelentkezett az a hiányosság, hogy azt nem ismerte fel; míg a másik főtörzsőrmester esetében maga a panaszos sem vitatta a rendőri jelleg felismerhetőségét.

A Testület megállapítása szerint az intézkedő rendőrök szolgálati fellépésének módja megfelelő volt, ami által nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga.

2) A panaszos igazoltatásának és ruházata átvizsgálásának jogszerűsége tekintetében a Testület az alábbiak szerint foglalt állást.

a) Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

Jelen esetben az előállítás végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a panaszost az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés 1. fordulata alapján igazoltatták. Elfogadva azt a körülményt, hogy a panaszos a rendőr elől elfutott és a rendőr azt látta, hogy a panaszos szabálysértést valósít meg (egyébként a pohár összetörését és a menekülést maga a panaszos sem vitatta), a Testület meglátása szerint a közrendvédelmi célból történt igazoltatást a rendőr jogszerűen, megfelelő indokkal hajtotta végre.

b) Az előállítás végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint az igazoltatást követően a panaszossal szemben ruházat átvizsgálást hajtottak végre az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdése alapján.

Az Rtv. hivatkozott rendelkezése értelmében, akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

A Testület megállapítása szerint az igazoltatásra és panaszos átvizsgálására indokoltan került sor; az intézkedések a panaszos személyes adatok védelméhez és személyes integritáshoz való jogát jogszerűen korlátozták.

3) A Testület vizsgálta a panaszossal szembeni kényszerítő eszköz alkalmazás jogszerűségét, indokoltságát és arányosságát.

a) A panaszbeadványban foglaltak szerint a két rendőr földre lökte a panaszost, és előzetes figyelmeztetés nélkül hátra helyzetbe bilincseltek karjait, és a rendőrkapitányságra érezéséig (20-30 percig) volt ilyen állapotban.

A bilincs alkalmazásának eseteit az Rtv. 48. §-a sorolja fel, amely szerint a kényszerítő eszközt a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére bilincset alkalmazhat. A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 60. §-a részletezi. Annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit: bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és

szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget. A Szolgálati Szabályzat 60. §-ának (6) bekezdés a) pontjának első fordulata szerint továbbá a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, az 57. § (1) bekezdésében rögzíti, hogy a rendőr szolgálata jogszerű teljesítésekor köteles intézkedéseinek érvényt szerezni, ennek érdekében előzetes figyelmeztetés után, az arányosság elvének figyelembevételével kényszerítő eszközt alkalmazhat. Ha a figyelmeztetés a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, a kényszerítő eszköz előzetes figyelmeztetés nélkül is alkalmazható. A (2) bekezdés szerint a rendőr a kényszerítő eszköz alkalmazása során a testi épséghez fűződő jogokat köteles tiszteletben tartani, és a testi épséget csak a legszükségesebb mértékben veszélyeztetheti. A kényszerítő eszköz alkalmazását a Szolgálati Szabályzat említett 57. §-ának (3) bekezdése alapján jól hallhatóan, közérthetően és határozott módon meg kell előznie a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, illetve az arra vonatkozó figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

Az Rtv. IV. fejezetében, a rendőrség működésének általános elvei között kerül rögzítésre az arányosság követelménye (15. §) és a kényszerítő eszközök alkalmazásának közös elveiről szóló rendelkezés (16. §). Az Rtv. 15. §-a értelmében a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Az Rtv. 16. §-a pedig kimondja, hogy a rendőr kényszerítő eszközt a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén és az arányosság elvének figyelemben tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható. A Szolgálati Szabályzat 58. §-ának (1) bekezdése rámutat, hogy a kényszerítő eszközök Rtv. szerinti meghatározásának sorrendje fokozatosságot is jelent: súlyosabb kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az enyhébb kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre, vagy sikere eleve kilátástalan.

A rendőri jelentések alapján a rendőr felszólította a panaszost, hogy álljon meg. A panaszos azt figyelmen kívül hagyva tovább futott, a rendőr pedig utána, és utolérve intézkedés alá vonta, az Rtv. 48. §-ának c) pontja alapján, szökése megakadályozása érdekében pedig karjait hátra helyzetbe bilincselte. A kényszerítő eszköz alkalmazása 20 percig (a rendőrkapitányságra történő beszállításáig) tartott, amely előtt figyelmeztetés történt. Az a r. főtörzsőr-mester, aki utóbb ért a helyszínre, jelentésében szintén úgy nyilatkozott, hogy kollegája a panaszos után futva öt többször megállásra szólította fel, azt azonban nem tudta megerősíteni, hogy történt-e a kényszerítő eszköz

alkalmazása előtt előzetes figyelmeztetés, mert akkor még távolabb tartózkodott és a zene is szólt az utcabálon.

A Testület megítélése szerint az a – panaszos által sem vitatott – körülmény, hogy a pohár eldobását követően a rendőr elől elfutott, megalapozza a szökés megakadályozása érdekében történő bilincshasználatot. A Testület a bilincs alkalmazásának megjelölt indokát ez alapján elfogadta.

A bilincselés időtartama a Testület véleménye szerint a szükségesnél hosszabb ideig nem tartott, mivel azt csak az elfogástól a rendőrkapitányságra való beszállításáig alkalmazták.

A Testület megítélése szerint a panaszos bilincselésére jogszerűen, és az arányosság követelményének megtartásával került sor, ami érintette a panaszosnak az Alkotmány 54. §-a (1) bekezdésében szabályozott emberi méltósághoz és az 55. §-ának (1) bekezdésében biztosított személyes szabadsághoz való jogát, azonban a jogkorlátozás jogszerűen történt. Az egymásnak ellentmondó bizonyítékok miatt ugyanakkor a kényszerítő eszköz alkalmazását megelőző figyelmeztetés megtörténte tekintetében a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog sérelme nem volt megállapítható.

A Testület a kényszerítő eszköz alkalmazásával összefüggésben ugyanakkor megjegyzi, hogy a rendőrség részéről adott tájékoztatásban szereplő kijelentés, miszerint „bilincset a rendőrségi gépkocsiban történő szállításkor a rendőrök az előállítottakkal szemben mindig alkalmaznak”, igen aggályos. A Testület – a 7/2010. (I. 6.) sz., illetve a 340/2010. (VI. 16.) sz. állásfoglalásaiban írtakhoz hasonlóan – jelen állásfoglalásában is felhívja a figyelmet arra, hogy a bilincs alkalmazásának eseteit az Rtv. 48. §-a taxatív módon, a Szolgálati Szabályzat 60. §-a pedig példálózó jelleggel sorolja fel. Az említett jogszabályok szóhasználata alapján továbbá a kényszerítő eszközök alkalmazása minden esetben csak lehetőség és nem kötelező a rendőrség számára. A Testület véleménye szerint megengedhetetlen, hogy a rendőrség a jogszabályokban foglaltaktól eltérő indokkal, továbbá, az egyedi eset körülményeinek mérlegelése nélkül automatikusan alkalmazzanak kényszerítő eszközt.

b) A panaszos állítása szerint megbilincselését követően a rendőrségi gépkocsihoz kísérték a rendőrök, ami mellett lábait hátulról durván terpeszbe rugdosták, egyikük beletérdelt a combjába, illetve egy ütést kapott hátulról a fejére, ami miatt beverte fejét a karosszériába és ajka felrepedt.

Az Rtv. 47. §-a szerint a rendőr – az intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat. A Szolgálati Szabályzat 58. §-ának (2) bekezdése meghatározza, hogy mit kell a kényszerítő eszközök alkalmazása során ellenszegülésnek tekinteni: azt a célzatos, fizikai erő kifejtéssel járó tevékenységet, amely a rendőrt jogszerű

intézkedésének megkezdésében, folytatásában vagy befejezésében akadályozza, így különösen, ha valaki élet, testi épség elleni fenyegetéssel vagy fizikai erőszakkal akadályozza, hogy a rendőr valahová belépjen, valahol tartózkodjon, valahonnan távozzon, valakit személyes szabadságában korlátozzon, illetőleg valakivel szemben intézkedést foganatosítson. A Szolgálati Szabályzat 59. §-ának (1) bekezdése értelmében továbbá testi kényszert akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

Az előállítás végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés nem tartalmaz arra vonatkozó adatot, hogy a panaszossal szemben testi kényszert alkalmaztak, illetve a jelentésben az szerepel, hogy „a rendőri intézkedés során sérülés nem keletkezett”. A panaszost elfogó r. főtörzsőrmester kiegészítő jelentésében az szerepel, hogy a ruházátvizsgálás és a bilincselés során a panaszost nem ütötték és rúgták meg, illetve vele szemben testi kényszer alkalmazására sem került sor „láthatóan sokkal gyengébb fizikumú és látható ittassága miatt”; sérülések nem voltak rajta láthatók a helyszínen, ellenkező esetben orvosi ellátásáról intézkedtek volna. A PMRFK Ellenőrzési Szolgálat vezetőjének tájékoztató levele a kérdéssel kapcsolatban azt a többletinformációt rögzítette, hogy a panaszos orvosi vizsgálatára nem volt szükség, mert „nem jelzett semmilyen sérülést, vagy bántalmazást”, illetve az ügyeletes tiszt sem észlelt semmilyen sérülést.

A Testület a testi kényszer, illetve a testbántalmazás kérdésében – az egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján – nem tudott megnyugtatóan állást foglalni, ezért a panaszos testi épséghez és emberi méltósághoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

4) A Testület vizsgálta a panaszos előállításának indokoltságát és annak egyes körülményeit.

a) Az Rtv. 33. §-ának (1) és (2) bekezdése taxatív felsorolja az elfogás és az előállítás okait.

Az előállítás okaként az annak végrehajtásáról szóló jelentésben az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés a) pontját jelölték meg, amely szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja. A panaszossal szemben elsőként intézkedő rendőr utóbb készített jelentésében továbbá az szerepel, hogy felszólította a panaszost személyazonosságának igazolására, aminek azonban nem tudott eleget tenni, mert nem volt nála arra alkalmas okmány. A rendőr a személyazonosság megállapítása célját közölte vele az előállítás okaként. PMRFK Ellenőrzési Szolgálat vezetőjének tájékoztató levelében továbbá az szerepel, hogy az ügyeletes tiszt az előállításának okaként a rendőrkapitányságon azt közölte a panaszossal, hogy a sörösüveg összetörésével szabálysértést követett el, és személyazonosságát meg kellett állapítani.

A panaszos maga sem említette, hogy azonosításra alkalmas igazolvány lett volna nála, illetve, hogy más személy igazolhatta volna őt.

Az Rtv. szóhasználata alapján az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés a) pontja szerinti esetben az intézkedő rendőrnek mérlegelési lehetősége van az előállítás végrehajtása tekintetében. A Szolgálati Szabályzat 43. §-a továbbá úgy rendelkezik, hogy az igazolás megtagadása vagy a személyi adatok hitelességének hiánya miatt megkezdett előállítás végrehajtását akkor kell mellőzni, ha az intézkedés alá vont személy az előállítás közben megfelelően igazolja magát, vagy személyazonosságát a rendőr megállapította, és ellene bűncselekmény megalapozott gyanúja nem merült fel, kivéve, ha vele szemben kényszerítő eszköz alkalmazására került sor. Az előállítás ezen okból továbbá akkor is mellőzhető, ha az igazoltatott személy személyazonossága más, egyszerűbb módon tisztázható.

A Testület e jogszabályi rendelkezésekkel összefüggésben az intézkedés jogszerűsége mellett vizsgálta annak arányosságát (Rtv. 15. §) is, és **a rendelkezésére álló információk alapján megállapította, hogy a panaszos előállítására megfelelő jogalap birtokában és az arányosság követelményének megtartásával került sor, amellyel személyes szabadsághoz való jogát jogszerűen korlátozták.**

b) A panaszbeadvány szerint a panaszosnak az előállítás során kb. egy órát kellett várakoznia, amely idő alatt nem történt semmi, kihallgatására sem került sor.

Az előállítás időtartamával kapcsolatban az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése azt tartalmazza, hogy a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja.

Jelen ügyben a panaszos előállítása 2010. május 8-án 22 óra 30 perctől 23 óra 15 percig tartott. 22 óra 50 percre szállították be a panaszost a rendőrkapitányság épületébe, és további 25 percet töltött az előállító helyiségben, amely idő alatt csak a panaszos személyazonosító adatai kerültek megállapításra, illetőleg az intézkedő rendőr helyszíni bírságot szabott ki. A panaszos kihallgatására, illetőleg más eljárási cselekmény foganatosítására nem került sor.

A Testület megállapítása szerint az előállítás időtartama az intézkedések elvégzéséhez szükséges ideig tartott, ezért jogszerűen korlátozta a rendőrség a panaszos személyes szabadsághoz való jogát.

c) A panaszost – állítása szerint – az előállítás okáról nem tájékoztatták, az előállító helyiségben történő elhelyezésével kapcsolatban a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást nem kapta meg; illetőleg nem tájékoztatták arról, miért kellett várakoznia hosszabb ideig az előállítása során.

Az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése szerint az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell. A Szolgálati Szabályzat 51. §-ának (3) bekezdése

szerint továbbá az előállító helyiségben történő elhelyezéskor, az előállított [elővezetett, visszatartott] személyt fel kell világosítani az intézkedés várható időtartamáról.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint az előállítás okáról szóló tájékoztató, az előállítás időtartamáról szóló igazolás kiadásra került, illetve a panaszos az előállító helyiségben történő elhelyezésével kapcsolatban a jogairól és a kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást megkapta. A panaszossal szemben elsőként intézkedő rendőr kiegészítő jelentésében azt nyilatkozta, hogy a helyszínen közölte a panaszossal azt, hogy személyazonosságának megállapítása céljából állítja elő. A PMRFK Ellenőrzési Szolgálat vezetőjének tájékoztató levele a vizsgált kérdésekkel összefüggésben egyrészt rögzíti, hogy a rendőrök elmondták az előállítás okát és azt, hogy az adatok egyeztetését követően a panaszost szabadon bocsátják. Másrészt a szolgálatvezető tájékoztatása szerint az előállított jogokról és kötelezettségeikről szóló tájékoztató „kinyomtatott formában az előállító helyiség ajtaján kívülről és a helyiségben ki van függesztve, így azt elolvasva mindenki megismerheti” (a rendőrség az előállító helyiség falán és ajtaján elhelyezett tájékoztatókról készült fényképfelvételeket is a Testület rendelkezésére bocsátotta). A tájékoztatás szerint továbbá az ügyeletes tiszt – elmondása szerint – szóban tájékoztatta a panaszost arról, hogy a panasztételre vonatkozó lehetőségek a megjelölt helyen vannak kifüggesztve. Az előállított személy jogainak tárgyában kiállított nyilatkozatot – amely azt a mondatot is tartalmazza, hogy az előállított jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről szóló tájékoztatót megkapta – nem írta alá.

A Testület a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján – elfogadva a rendőrség álláspontját – arra a megállapításra jutott, hogy az előállítás okáról szóló szóbeli tájékoztatás és az intézkedés várható időtartamáról szóló felvilágosítás megtörtént. Az előállított jogokról és kötelezettségekről szóló szóbeli tájékoztatás megtörténte tekintetében ugyanakkor – a bizonyítékok egybevetése alapján – nem tudott megnyugtatóan állást foglalni, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme ebben a tekintetben nem volt megállapítható.

d) A panaszos sérelmezte azt is, hogy előállítása időtartamáról nem kapott igazolást.

Az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése kimondja, hogy az előállítás időtartamáról az előállított részére igazolást kell kiállítani.

Az alakiság megtartása fontos garanciális követelmény, az arra vonatkozó kötelezettség minden esetben fennáll, amely alól nincs jogszabályban rögzített kivételt biztosító rendelkezés sem. Amennyiben a rendőrség megszegi ezt az előírást, az a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog sérelmét eredményezi.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint az előállítás végrehajtásáról szóló igazolás kiadásra került. Az előállított személy jogainak tárgyában kiállított és a panaszos által alá nem írt nyilatkozat azt tartalmazza, hogy az intézkedés alá vont személy az igazolást átvette. A PMRFK Ellenőrzési Szolgálat vezetője levelében úgy fogalmazott, hogy a panaszos az előállítás időtartamáról szóló igazolást „nem kérte”. Az ügyeletes tiszt pedig úgy nyilatkozott, hogy a panaszos előállításról szóló igazolás másolati példányát nem tudja a Testület rendelkezésére bocsátani, mivel azt az előállításról készült jelentés mellől elveszítette „adminisztrációs hiba miatt”, továbbá az igazolást „valószínűleg az előállított nem kérte”, és a rendőr „a kiállított igazolást a szolgálat ellátás során nem tűzte a keletkezett anyaghoz.”

A Testület a rendőrség egymásnak is ellentmondó bizonyítékai alapján azt a megállapítást tette, hogy a rendőrség az igazolás kiadására vonatkozó kötelezettségét elmulasztotta, amellyel sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga.

A Testület az esettel összefüggésben immár sokadszor hívja fel a rendőrség figyelmét arra, hogy az előállítás időtartamáról szóló igazolást minden esetben el kell készíteni – a későbbi bizonyíthatóság érdekében – két példányban, és annak egy példányát arra irányuló kérelem nélkül ki kell adni az érintettnek.

e) A panaszos sérelmezte beadványában, hogy az előállításról nem tudta értesíteni családját – mivel mobiltelefonját elvették – és a rendőrség sem értesítette hozzátartozóit.

Az értesítésekkel összefüggésben a Testület utal az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdésére, melynek értelmében a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a panaszos hozzátartozója kiértesítését nem kérte. A panaszossal szemben intézkedő r. főörzörmester utóbb készített kiegészítő jelentése szintén azt tartalmazza, hogy a panaszos az előállítása során nem kívánt nyilatkozni arról, hogy értesítsenek-e valakit, a nyilatkozatot sem írta alá. Az előállított személy jogainak tárgyában kiállított nyilatkozat az előző dokumentumokat megerősíti: aszerint a panaszos nem kért senkit kiértesíteni, és az arra vonatkozó nyilatkozatot nem írta alá.

A Testület az ellentmondó bizonyítékokra figyelemmel az Rtv. 18. §-ában írt kötelező előírás tekintetében a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának sérelmét nem tudta megállapítani.

5) A panaszos sérelmezte, hogy mobiltelefonját már a helyszínen való ruházatátvizsgálás során elvették tőle, amit sérülten kapott vissza; továbbá panaszolta a letéti tárgyairól szóló igazolás kiadásának elmulasztását is.

A PMRFK Ellenőrzési szolgálatának vezetője a letéti tárgyokról szóló jegyzőkönyv tekintetében azt a tájékoztatást adta, hogy a panaszostól elvett tárgyáról átvételi elismervény nem készült, mert „a rendőr a helyszínen nem ír ilyet, hiszen végig együtt van az elvett tárgy tulajdonosával”. Csak az előállító helyiségben történő elhelyezést követően készül letéti jegyzőkönyv, amire eredetileg a panaszos esetén azért nem került volna sor, mivel személyazonosságának megállapítása céljából állították elő, és a rendőrkapitányságon ilyenkor nem történik meg az előállító helyiségben való elhelyezés. A rendőrkapitányságon szolgálatot teljesítő járőrök viszont sürgős küldésre vonultak éppen a panaszos befogadásának időpontjában, így őt mégis előállító helyiségben helyezték el, és az ügyeletes tiszt elmulasztotta a letéti jegyzőkönyvet kitölteni. A mobiltelefon elvételével kapcsolatban azt a tájékoztatást kapta a Testület, hogy arra minden esetben sor kerül, mivel már az intézkedés kezdetén az előállítottól minden olyan tárgyat el kell venni, amit az érintett nem tarthat magánál. A panaszos mobiltelefonja végig a folyosó székén volt elhelyezve, ahhoz senki nem nyúlt, azt ugyanabban az állapotban kapta vissza. A panaszossal szemben elsőként intézkedő r. főtörzsőrmeister is úgy nyilatkozott, hogy a panaszos ugyanabban az állapotban kapta vissza telefonját, ahogyan azt a ruházatátvizsgálás során tőle elvette.

A Szolgálati Szabályzat 51. §-ának (3) bekezdése szerint az előállított személytől el kell venni azokat a tárgyakat, amelyeket fogvatartáskor sem tarthat magánál.

A rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet (a továbbiakban: Fogdaszabályzat) 16. §-ának (2)-(5) bekezdései azt tartalmazzák, hogy a fogvatartottnál lévő tárgyokról jegyzőkönyvet kell készíteni. A jegyzőkönyvet a fogvatartottal is alá kell íratni, és egy példányát részére át kell adni. A letétként kezelt tárgyak letételkori, illetőleg megfelelő állapotban történő megőrzéséről a fogvatartásért felelős gondoskodik. A fogvatartott személyes tárgyait az erre kijelölt helyen tarthatja, tűrni köteles a tárgyak ellenőrzését. A fogvatartás megszűntetésekor a letéti tárgyakat a fogvatartott részére – bizonyos kivételekkel – vissza kell adni, és amennyiben a letéti tárgyakban nem igazolt hiány mutatkozik, azok megrongálódtak vagy megsemmisültek, jegyzőkönyvet kell felvenni, és a szükséges eljárást le kell folytatni.

A panaszos mobiltelefonjának elvételével összefüggésben a Testület ehelyütt is utal a 419/2009. (XII. 2.) sz. állásfoglalásában is kifejtette, miszerint a mobiltelefon nem tartozik az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdése, vagy a Szolgálati Szabályzat 51. §-ának (3) bekezdése alapján a rendőrség által elveendő tárgyak közé, az előállító helyiségben történő elhelyezés idejére azonban az az előállítottaktól – mint olyan tárgy, amelyet fogvatartáskor sem tarthat magánál a személy – elvehető.

A Testület korábbi döntéseiben [pl. a 187/2010. (IV. 7.) sz., a 286/2010. (V. 19.) sz. állásfoglalásaiban] már felhívta a figyelmet az alábbiakra. Azon tárgyak körét, amiket a fogvatartott fogvatartásakor is magánál tarthat, a Fogdaszabályzat melléklete tartalmazza. Ugyan az előállított a Fogdaszabályzat 1. §-ának (1) bekezdése szerint nem minősül fogvatartottnak, a Szolgálati Szabályzat utaló rendelkezése miatt mégis ezt a jogszabályt kell alapul venni. A Testület álláspontja szerint azonban az, hogy azon tárgyak köre, amelyeket a fogvatartottak maguknál tarthatnak – és így a contrario minden más is, amelyet pedig a fogvatartottaktól el kell venni, a vizsgált ügyben különös tekintettel a mobiltelefonra – a BM rendeletben került szabályozásra, az érintettek tulajdonhoz való alapvető joga szempontjából több szempontból is aggályos. Egyrészt azért, mert ilyen esetekben az alapjogi korlátozás (tulajdonhoz való jog) olyan mértékéről van szó, amely már igényelné a törvényi szintű szabályozást; másrészt pedig azért, mert az előállítottak esetében – a személyi hatályát tekintve rájuk egyébként sem vonatkozó BM rendeletben foglalt – a mobiltelefon mindenkori, mérlegelés nélküli, kötelezően (ráadásul csak a contrario módon) előírt elvétele nincs megfelelő összhangban az Rtv.-nek az arányosság követelményét előíró 15. §-ával, valamint a fogvatartottak jogai korlátozásának indokait és határait megszabó 18. § (3) bekezdésével. A Testület ezért újra felhívja a jogalkotó figyelmét az előállítottak státusának – e körben pedig a fogvatartásuk alatt maguknál tartható tárgyak körének is – megfelelő jogforrási szinten történő, részletesebb, és a jogbiztonság követelményét hangsúlyosabban érvényre juttató szabályozásának szükségességére.

A Testület a mobiltelefon megrongálódása tekintetében a bizonyítékok feloldhatatlan ellentéte miatt a panaszosnak az Alkotmány 13. §-a (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jogának sérelmét nem tudta megállapítani. A letéti jegyzőkönyv elkészítésének elmulasztása miatt ugyanakkor a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét megállapította.

A mobiltelefon elvételével összefüggésben továbbá a Testület utal az állásfoglalás III. részének 4) e) pontjában részletezett Rtv. 18. §-ának (1) bekezdésében biztosított garanciális rendelkezésre, amely kötelezően előírja, hogy a fogvatartott részére biztosítani kell a hozzátartozó (más személy) kiértesítésének lehetőségét, ha az nem veszélyezteti az intézkedés célját. A törvényhely helyes értelmezése szerint az értesítést elsődlegesen a panaszosnak kell biztosítani, és csak akkor a rendőrség feladata az, ha a fogvatartott nincs olyan helyzetben, hogy e jogával élhessen. A panaszos mobiltelefonjának elvétele eszerint addig nem történhetett volna meg, míg a panaszos hozzátartozója (más személy) értesítéséhez való jogával nem élt.

6) A panaszbeadvány szerint a panaszost panaszjogáról a vele szemben intézkedő rendőrök egyike sem tájékoztatta.

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése alapján köteles a rendőr az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés nem tartalmaz információt a panaszjogról való kioktatás tekintetében. A Testület több ízben kért tájékoztatást a panaszjogról való tájékoztatás megtörténte és annak körülményei vonatkozásában. A panaszost előállító rendőr utóbb készült jelentése ennek ellenére szintén nem tartalmaz olyan adatot, miszerint a panaszossal szemben foganatosított intézkedéseket (igazoltatás, átvizsgálás, bilincselés, előállítás) követően panaszjogáról kioktatta, csupán annyi szerepel, hogy a panaszos előállítása ellen nem élt panasszal sem felé, sem az ügyeletes tiszt felé. A PMRFK Ellenőrzési Szolgálat vezetőjének tájékoztatása szerint az ügyeletes tiszt – elmondása szerint – „szóban tájékoztatta a panaszost arról, hogy a panaszlehetőségekre vonatkozó lehetőségek a fenti helyeken [az előállító helyiség ajtaján kívülről és a helyiségben] ki vannak függesztve”.

A Testület megállapítása szerint a rendőrség nem tett eleget az Rtv. 20. § (2) bekezdésében írt kötelezettségének. A hivatkozott rendelkezés alapján ugyanis nem elegendő az arról történő tájékoztatás, hogy a jogorvoslatról szóló tájékoztatók hol találhatóak, hanem érdemben kell kioktatni az intézkedés alá vont személyt az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről – azaz a rendőrségi panasz eljárás mellett a Testülethez fordulás lehetőségéről is.

A Testület álláspontja szerint a panaszjogról való kioktatási kötelezettségét a rendőrség nem teljesítette, így a mulasztással sérült a panaszos jogorvoslatához való joga.

7) A panaszos a vele szemben történt rendőri intézkedés-sorozattal összefüggésben sérelmezte a rendőrök által használt hangnemet és tanúsított viselkedést: bilincselése során durván beszéltek vele és „szórakoztak az eseményeken”; a rendőrkapitányságra történő bezállítása közben és az épületben a helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatvány kitöltése közben is lekezelően beszélt vele az egyik rendőr. A panaszosban ez a rendőri magatartás félelmet keltett, ami miatt – sérülései ellenére – nem mert orvosi segítséget kérni, illetve nem merte kérni hozzátartozója kiértesítését, illetve a helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatványt alapos átolvasásának biztosítását. „Tartva a további atrocitástól”, „kifogással” sem mert élni azzal szemben.

Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés.

A panaszossal szemben elsőként intézkedő r. főtörzsőrmester utóbb készített jelentésében úgy nyilatkozott, hogy a panaszossal szemben az intézkedés kezdetétől a szabadon bocsátásáig járőrtársával mindketten „korrekt, nyugodt hangon” beszéltek, az intézkedés során őt fizikai vagy pszichikai atrocitás nem érte, a bírság kiszabásáról szóló nyomtatványt kényszer nélkül írta alá a panaszos. A másik intézkedő r. főtörzsőrmester jelentése röviden annyit tartalmaz, hogy odaérkezéséig szemmel kísérte az eseményeket, kollegája fellépése „határozott volt és jogszerű”. A hangnem

tekintetében ez a rendőr kifejezetten nem tudott nyilatkozni. A PMRFK Ellenőrzési Szolgálatának vezetője a panaszossal szemben intézkedő rendőrök viselkedéséről úgy nyilatkozott, hogy „normál hangnemben beszéltek, úgy ahogy bárki mással, akivel szemben előállítást foganatosítanak. Nem történt semmilyen atrocitás, nem bántalmazták” a panaszost. A r. főhadnagy ügyeletes tiszt elmondása szerint „a panaszossal senki nem beszélt megalázóan”.

A rendőrségi dokumentumok tehát a panaszos állítását cáfolták. A panaszos állítását a helyszínen levő, szintén intézkedés alá vont barátja megerősíthette volna, de azt kérte, hogy a panaszos ne jelölje meg őt tanúként.

A Testület az intézkedő rendőrök hangneme és stílusa tekintetében – az ellentmondó bizonyítékok miatt – nem tudott megnyugtatóan állást foglalni, ezért az Rtv. hivatkozott rendelkezésének megsértése miatt a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelmét nem tudta megállapítani.

8) A panaszos álláspontja szerint a kiszabott helyszíni bírság mértéke nem állt arányban az elkövetett vétséggel: vele szemben a maximális összeget rótták ki, holott büntetlen előéletű, és önálló jövedelemmel nem rendelkező egyetemista. Ezen körülményeire figyelemmel a bírság mérséklését kérte.

A Testület a panasz ezen részével összefüggésben felhívja a panaszos figyelmét a hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezésre. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint az, akinek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el. Az idézett jogszabályhely alapján a Testület kizárólag azon rendőri intézkedéseket vizsgálja érdemben, amelyek az Rtv. felsorolt fejezeteinek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel, szabálysértési kérdések megítélésére nincs hatásköre.

A Testület tájékoztatja a panaszost arról, hogy a helyszíni bírság intézményére vonatkozó rendelkezéseket a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 134–137. §-ai tartalmazzák. A Szabs. tv. 135. §-ának (2)-(4) bekezdései értelmében, ha az elkövető a helyszíni bírság kiszabását – a jogkövetkezményekről szóló tájékoztatás után – tudomásul veszi, a bírságolás ellen jogorvoslatnak helye nincs.

A Testület tájékoztatja továbbá a panaszost arról, hogy a helyszíni bírságolás részletes szabályairól szóló 10/2000. (II. 23.) BM rendelet 2. §-ának (2) bekezdése alapján arra lett volna lehetősége, hogy a helyszíni bírság elleni kifogásait a hatóság tagjával közli, és azt visszautasítja. Ebben az esetben a hatóság tagja a helyszíni bírságolást befejezi és közli az elkövetővel, hogy feljelentést tesz. Innentől kezdve pedig a panaszost megillették volna az eljárás alá vont személy Szabs. tv.-ben felsorolt jogosultságai, és

lehetősége nyílt volna kihasználni a szabálysértési eljárásban meglévő jogorvoslati lehetőségeket. A panaszos azonban a helyszíni bírságot elfogadta, ezért vele szemben szabálysértési eljárás nem indult, amelynek során érvényesíthette volna a Szabs. tv.-ben foglalt jogorvoslati lehetőségeit.

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a vizsgált rendőri intézkedések több ponton sértették a panaszos tisztességes eljáráshoz és jogorvoslathoz való jogát.

Az egyes alapjogok sérelme összességében elérte azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását megalapozza. Ennek megfelelően a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2010. szeptember 8.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag